

Bruselj, 18. november 2024
(OR. en)

15816/24

CONUN 231
ONU 133
DEVGEN 185
ACP 124
COAFR 409
COASI 187
COEST 663
CLIMA 414
COLAC 159

IZID POSVETOVANJA

Pošiljatelj: Generalni sekretariat Sveta
Datum: 18. november 2024
Prejemnik: delegacije

Zadeva: Sklepi Sveta o neobalnih državah v razvoju
– (sklepi Sveta – 18. november 2024)

V prilogi vam pošiljamo Sklepe Sveta o neobalnih državah v razvoju, ki jih je Svet sprejel na 4058. seji 18. novembra 2024.

Sklepi Sveta o neobalnih državah v razvoju

1. Evropska unija (EU) in njene države članice pozdravljajo tretjo konferenco ZN o neobalnih državah v razvoju¹, ki bo potekala od 10. do 13. decembra 2024 v Gaboroneju v Bocvani. S temo „Spodbujanje napredka s partnerstvi“ se poudarja pomen skupnih ukrepov za trajnostni razvoj. Ta konferenca je priložnost za oblikovanje novega in ambicioznega okvira za obalne države v razvoju, reševanje aktualnih izzivov, krepitev odpornosti na prihodnje pretrese in pospešitev izvajanja ciljev trajnostnega razvoja.
2. EU dejavno krepi partnerstvo z neobalnimi državami v razvoju na dvostranski ravni in z regionalnimi prizadevanji, pa tudi na svetovni ravni. V celoti je zavezana nadaljnjemu širjenju sodelovanja s skupino neobalnih držav v razvoju in njenim predsedstvom, trenutno pod vodstvom Bocvane.
3. V 32 neobalnih državah v razvoju v različnih delih Afrike, Azije, Evrope in Južne Amerike živi približno 570 milijonov prebivalcev. Vsaka od teh držav se sooča z edinstvenimi priložnostmi in izzivi. Dejstvo, da nimajo neposrednega dostopa do odprtega morja, zlasti v povezavi z geografsko oddaljenostjo, predstavlja več težav za svetovno povezovanje in trgovino. To so med drugim oviran prevoz in komunikacija, velika oddaljenost od glavnih trgov in zapleteni tranzitni postopki. Zaradi zanašanja na tranzit prek sosednjih držav je bolj obremenjena tudi infrastruktura, pa tudi stroški blaga so višji. Vse to lahko dodatno otežuje dostop do mednarodnih finančnih sredstev in naložb.
4. Države članice ZN so se septembra 2023 sestale, da bi potrdile zavezanost učinkovitemu izvajanju Agende 2030 in njenih ciljev trajnostnega razvoja ter spoštovanju vseh načel iz te agende.

¹ Afganistan, Armenija, Azerbajdžan, Bocvana, Burkina Faso, Burundi, Butan, Čad, Esvatini, Etiopija, Južni Sudan, Kazahstan, Kirgiška republika, Laoška ljudska demokratična republika, Lesoto, Malavi, Mali, Mongolija, Nepal, Niger, Paragvaj, Republika Moldavija, Ruanda, Severna Makedonija, Srednjeafriška republika, Tadžikistan, Turkmenistan, Uganda, Uzbekistan, Večnacionalna država Bolivija, Zambija, Zimbabve.

5. EU pozdravlja obnovljeno svetovno zavezo za oživitev multilateralnega sistema in pospešitev uresničevanja ciljev trajnostnega razvoja, ki so v središču pakta za prihodnost, sprejetega septembra 2024. Strinjamo se, da so neobalne države v razvoju v posebnem položaju in potrebujejo pomoč pri izvajanju Agende 2030.
6. EU je odločena podpirati ta prizadevanja in se zaveda, da se je treba zavezati ukrepanju, da bi lahko neobalne države v razvoju hitreje dosegle cilje trajnostnega razvoja, premagale sedanje izzive in okrepile odpornost na prihodnje pretrese. EU poudarja pomen oblikovanja in izvajanja konkretnih prednostnih nalog, ki ustrezajo posebnim potrebam neobalnih držav v razvoju, v skladu z našo zavezo, da pri uresničevanju ciljev trajnostnega razvoja nihče ne bo zapostavljen.
7. Z Dunajskim akcijskim programom iz leta 2014 je bil zagotovljen jasen okvir s šestimi prednostnimi področji: tranzitna politika, razvoj infrastrukture, trgovina in olajševanje trgovine, regionalno povezovanje in sodelovanje, strukturna prenova gospodarstva in načini izvajanja. Prizadevanja za uresničitev ciljev Dunajskega akcijskega programa je treba okrepiti, med drugim zato, da bi se odzvali na poslabšanje razmer zaradi pandemije COVID-19, geopolitičnih napetosti, konfliktov, podnebnih sprememb, neustrezne prehranske in hranilne varnosti ter neugodnih svetovnih gospodarskih razmer. EU pričakuje, da bo z neobalnimi državami v razvoju sodelovala pri izvajanju prednostnih nalog, ki bodo določene v Gaboroneju.
8. EU pozdravlja resolucijo o „štiriletnem celovitem pregledu politike operativnih dejavnosti za razvoj sistema Združenih narodov“, ki jo je Generalna skupščina ZN sprejela 21. decembra 2020 in v kateri je navedeno, da je treba v okviru razvojnega sistema ZN okrepiti podporo neobalnim državam v razvoju. Pozdravlja tudi predlagani svetovni večrazsežnostni indeks revščine.

9. EU se zavzema za okrepljeno regionalno sodelovanje in povezovanje kot sredstvo za podporo neobalnim državam v razvoju pri premagovanju geografskih omejitev in izboljšanju njihovega dostopa do mednarodnih trgov, tudi na področju infrastrukture, digitalne preobrazbe in krepitve inovacijskih ekosistemov. EU in njene države članice še posebej podpirajo afriško celinsko območje proste trgovine, ki predstavlja velik preobrazbeni potencial za države v regiji, zlasti za neobalne države v razvoju, prek namenske pobude Ekipe Evropa. EU ugotavlja, da so za okrepitev gospodarskega povezovanja in odpornosti neobalnih držav v razvoju poleg razvoja infrastrukture, kot sta azijsko avtocestno omrežje in transazijsko železniško omrežje, potrebne tudi naložbe v čiste tehnologije, tehnologije za proizvodno energije iz obnovljivih virov energije in digitalne tehnologije. Harmonizacija trgovinskih pravil je bistvenega pomena in bo neobalnim državam v razvoju pomagala poenostaviti predpise in upravne postopke, da bi zagotovili trgovino z osnovnimi potrebščinami ter hitrejšo in preglednejšo trgovinske postopke ter tako zaščitili javni interes.
10. EU in njene države članice so se zavezale, da bodo pred in med tretjo konferenco o neobalnih državah v razvoju ter po njej imele konstruktivno vlogo pri vrsti prednostnih nalog, opredeljenih v osnutku akcijskega programa. V ta namen je EU pripravljena sodelovati s partnerji, kot sta Mednarodni možganski trust za neobalne države v razvoju in UN-OHRLLS (Urad visokega predstavnika Združenih narodov za najmanj razvite države, neobalne države v razvoju in male otoške države v razvoju).
11. EU izpostavlja preobrazbeni potencial obnovljivih virov energije, vključno s sončno in vetrno energijo ter vodikom. Ti ponujajo trajnostne rešitve za potrebe neobalnih držav v razvoju, pa tudi veliko možnosti za razvoj digitalnih in podjetniških spretnosti za spodbujanje ustvarjanja delovnih mest v zelenih vrednostnih verigah ter digitalnih spretnosti za izboljšanje povezljivosti.

12. EU je zavezana tesnemu sodelovanju s partnerji, da bi pospešili zeleni prehod in imeli koristi od njega ter podprli izvajanje globalnih zavez. EU in njene države članice bodo še naprej krepile sodelovanje s partnerji pri razvoju in izvajanju ambiciozних nacionalno določenih prispevkov, ki učinkovito obravnavajo zaveze, sprejete v okviru pregleda globalnega stanja, vključno s pravičnim, urejenim in poštenim prehodom s fosilnih goriv, ter pri razvoju nacionalnih načrtov prilagajanja za povečanje sposobnosti prilagajanja, krepitev odpornosti in zmanjšanje ranljivosti.
13. EU si prizadeva za premostitev digitalnega razkoraka v neobalnih državah v razvoju s podpiranjem programov digitalne pismenosti, izboljšanjem digitalne infrastrukture ter olajšanjem dostopa do informacijskih in komunikacijskih tehnologij. Digitalne tehnologije ponujajo velike možnosti za preoblikovanje sistemov izobraževanja, zdravstva in socialne zaščite ter krepitev institucij. EU poudarja pomembnost zanesljivega, razčlenjenega zbiranja in analize podatkov, da bi bolje razumeli posebne potrebe neobalnih držav v razvoju ter tako omogočili bolj ciljno usmerjeno in učinkovito politično ukrepanje.
14. EU in njene države članice podpirajo sedanja prizadevanja za reformo mednarodne finančne arhitekture in multilateralnih razvojnih bank na podlagi „Pariškega pakta za ljudi in planet“ (4P) in agende iz Bridgetowna 2.0. Prav tako pozdravljajo odločno zavezanost v zvezi s tem v okviru pakta za prihodnost. EU bo konstruktivno sodelovala s svojimi partnerji, da bi na četrti mednarodni konferenci o financiranju za razvoj, ki bo leta 2025 v Španiji, dosegli pomemben napredek na tem področju.
15. Cilj mora biti, da se v okviru globalnih prizadevanj mobilizirajo potrebna sredstva iz vseh virov za dosledno in pospešeno izvajanje Agende 2030 in Pariškega sporazuma, vključno s povečanjem likvidnosti in čim boljšo uporabo omejenega ugodnega financiranja. Boljše reševanje svetovnih izzivov in neenakosti ter zaščita svetovnih javnih dobrin sta v skupnem interesu, saj je treba zagotoviti, da nobeni državi ne bo treba izbirati med bojem proti revščini in bojem za planet. V zvezi s tem EU in njene države članice podpirajo razvoj inovativnih finančnih instrumentov, kot so dolžniške klavzule o odpornosti proti podnebnim spremembam za najranljivejše države.

16. EU je dolgoletna partnerica neobalnih držav v razvoju. Glede na najnovejše razpoložljive podatke je EU v letu 2022 neobalnim državam v razvoju dodelila sredstva uradne razvojne pomoči v višini 10,6 milijarde EUR. Evropska investicijska banka je v zadnjih šestih letih v neobalnih državah v razvoju financirala projekte v višini več kot 3 milijarde EUR. Namen teh projektov je izboljšati življenja in povečati priložnosti v 24 od 32 neobalnih držav v razvoju ter jih podpreti pri doseganju ciljev trajnostnega razvoja. Države članice EU zagotavljajo tudi lastno pomoč, ki ni vključena v te številke.
17. EU v okviru svoje strategije Global Gateway z neobalnimi državami v razvoju sodeluje pri naložbah na digitalnem, podnebnem in energetske, prometnem, zdravstvenem, izobraževalnem in raziskovalnem področju. Financira izbrane strateške vodilne projekte, ki koristijo neobalnim državam v razvoju, kot je projekt koridorja Lobito, ki vključuje postavitev več sto kilometrov železniških tirov od province Copperbelt v DR Kongo in Zambiji do obstoječe proge v sosednji Angoli. V Srednji Aziji bosta vodilni pobudi Ekipe Evropa za digitalno povezljivost ter vodo, energijo in podnebne spremembe prispevali k večji povezljivosti in regionalnemu povezovanju. Na forumu vlagateljev za prometno povezljivost med EU in Srednjo Azijo januarja 2024 se je EU s srednjeazijskimi voditelji dogovorila o zagonu razvoja hitrega transkaspijskega prometnega koridorja, ki bo zagotavljal hitro povezavo med Evropo in Srednjo Azijo. EU hkrati s svojo prelomno zavezo pobudi za veliki zeleni zid podpira vrsto neobalnih držav v razvoju v pasu Sudan-Sahel, tudi v okviru pospeševalnika pobude za veliki zeleni zid. S tem prispeva k sestavljanju mozaika zelenih in produktivnih krajin, s čimer se povečujejo prehranska varnost in odpornost, dobičkonosnost in možnosti za trajnostno preživljanje na podeželju v vsej regiji.
18. Poleg tega si EU prizadeva zagotoviti, da bi se lahko javna sredstva uporabila tudi za spodbujanje naložb zasebnega sektorja, ki bi prispevala k zapolnjevanju svetovne vrzeli pri naložbah v infrastrukturo. Spodbujanje naložbene zmogljivosti zasebnega sektorja je strateška prednostna naloga, ki se uresničuje z izboljševanjem poslovnega in naložbenega okolja, odpravo tehničnih trgovinskih ovir, zagotavljanjem enakih konkurenčnih pogojev in uporabo finančnih orodij za privabljanje sredstev. S tem okvirom delovanja Evropski sklad za trajnostni razvoj plus (EFSD+) zagotavlja jamstva vlagateljem iz zasebnega sektorja prek institucij za financiranje razvoja.

19. Novi sporazum o partnerstvu med EU in njenimi državami članicami ter članicami Organizacije afriških, karibskih in pacifiških držav, podpisan novembra 2023, se začasno uporablja od 1. januarja 2024. V njem je določenih več ključnih skupnih načel: človekove pravice, demokracija, mir in varnost, človekov in socialni razvoj, podnebne spremembe in okolje ter migracije in mobilnost. Sporazumi o gospodarskem partnerstvu, ki jih je EU podpisala s partnerji, so pozitivno vplivali na gospodarstvo zadevnih držav. EU pričakuje, da bo v tem okviru razvila celovit odnos z neobalnimi državami v razvoju.
20. EU je zavezana, da bo v prihodnje partnerstvo z neobalnimi državami v razvoju okrepila s sodelovanjem in dialogom, tehnično pomočjo in podporo za razvoj zmogljivosti. Na podlagi rezultatov vrha o prihodnosti leta 2024 in vrha o ciljih trajnostnega razvoja 2023 ter ob pričakovanju rezultatov tretje konference o neobalnih državah v razvoju obstaja skupni interes, da se na četrti konferenci o financiranju za razvoj posebne potrebe zadevnih držav obravnavajo kot ena od prednostnih nalog.
21. EU z zanimanjem pričakuje rezultate tretje konference o neobalnih državah v razvoju in naslednjega zadevnega akcijskega programa, ki naj bi bil sprejet na konferenci ob sodelovanju vseh ustreznih deležnikov, vključno s civilno družbo, zasebnim sektorjem, akademskim svetom in mladimi. Pripravljeni smo prispevati k izvajanju akcijskega programa na prednostnih področjih, kot so podnebne spremembe, strukturna preobrazba, olajševanje trgovine in povezljivost ter lažji dostop do podnebnega in razvojnega financiranja in naložb.
-